

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7618-11

meddelad i Stockholm den 6 november 2012

KLAGANDE
AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Kammarrätten i Stockholms dom den 28 november 2011 i mål nr 5428-11

SAKEN
Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och beslutar att
Brottsförebyggande rådet ska lämna ut handlingar med de begärda uppgifterna till
AA.

Dok.Id 126250

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDE M.M.

AA yrkar att uppgifterna ska lämnas ut och anför bl.a. följande. Kammarrätten har slagit fast att statistiska uppgifter om påföljder som dömts ut vid en viss tingsrätt utgör uppgifter om den dömande personalens personliga förhållanden och att ett utlämnande av uppgifterna kan leda till men för berörd personal. Domen ger intryck av att denna bedömning gäller utan undantag. Effekten blir att kriminologiska undersökningar som utvärderar enskilda domstolars dömande verksamhet inte kan publiceras. Det finns ett starkt insynsintresse i fråga om osakliga och systematiska skillnader i domstolars dömande. Det är angeläget att det klagas om kriminologiska utvärderingar redovisade på domstolsnivå kan offentliggöras.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Rättslig reglering*

Den s.k. statistiksekretessen regleras främst i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik liksom för jämförbara undersökningar hos vissa myndigheter.

Sekretessen gäller för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Från denna sekretess görs undantag för bl.a. uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Att kriminologiska undersökningar som utförs av Brottsförebyggande rådet omfattas av statistiksekretessen framgår av 7 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF.

Frågan i målet

I Brottsförebyggande rådets rapport 2011:10 Ungdomsvård och ungdomstjänst finns en tabell med uppgifter om utdömda påföljder 2008 för ungdomar mellan 15 och 17 år. I tabellen redovisas antalet domar vid varje tingsrätt samt andelen påföljder i form av sluten ungdomsvård, ungdomstjänst, ungdomsvård, dagsböter och övriga påföljder. Tingsrätterna redovisas inte med namn utan med siffrorna 1–53. Frågan i målet är om handlingar med uppgifter om namnen på de tingsrätter som svarar mot dessa siffror kan lämnas ut utan hinder av statistiksekretessen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

De som i detta fall skulle kunna beröras av statistiksekretessen är dels domare som tjänstgör vid de aktuella tingsrätterna, dels ungdomar som dömts till påföljd för brott.

Namnet på en domstol identifierar en krets domare vid domstolen och i vart fall vid mindre domstolar också enskilda domare som dömer i brottmål som rör ungdomar. Ett utlämnande av domstolarnas namn skulle därmed kunna ge information om vilka påföljder som enskilda domare dömt ut. En offentlig befattningshavares åtgärder i tjänsten rör emellertid inte dennes personliga eller ekonomiska förhållanden. Uppgifterna om namnen på domstolarna omfattas alltså inte av sekretess på denna grund.

Enligt 24 kap. 8 § OSL och den särskilda regeln beträffande kriminologiska undersökningar i 7 § OSF gäller absolut sekretess för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som är direkt hänförlig till den enskilde. Namnen på de tingsrätter som avses med sifferbeteckningarna 1–53 innebär inte att uppgifter om brottspåföljd direkt kan hänföras till någon enskild. Absolut sekretess gäller därför inte.

För uppgifter som inte är direkt hänförliga till den enskilde gäller ett omvänt skaderekvisit. Sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

En uppgift om en tingsrätts namn skulle, i förening med andra uppgifter, i något fall kunna leda till att en enskild person som av tingsrätten dömts för brott kan identifieras. Uppgifterna kan därför lämnas ut endast om det kan ske utan att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men.

Vem som har begärt ut uppgifterna, liksom ändamålet med begäran, kan vara av betydelse vid skadebedömningen (prop. 1979/80:2 Del A s. 81). AA, som arbetar som journalist, har anfört att han vill ta del av uppgifterna eftersom Brottsförebyggande rådet i rapporten pekat på att det mellan olika tingsrätter finns anmärkningsvärt stora skillnader i val av påföljd. Det finns enligt honom ett starkt intresse av offentlig insyn i saken.

Det saknas anledning att ifrågasätta att AAs syfte med begäran är att granska enskilda domstolars rättstillämpning och inte att undersöka vem som dömts till viss påföljd. Av betydelse vid skadebedömningen är också att det vid tillkomsten av bestämmelserna om statistiksekretess inte ansågs genomförbart att i register skilja mellan olika insamlade uppgifter med hänsyn till om de var offentliga eller sekretessbelagda. Regleringen kom därför att avse samtliga uppgifter i verksamhet för statistikframställning (a. prop. s. 263). I detta fall gäller inte sekretess på någon annan grund för de uppgifter som, med kunskap om vilka tingsrätter som avses, efter ytterligare efterforskning möjligen skulle kunna uppenbaras.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening står det mot denna bakgrund klart att uppgifterna kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon närstående till

Mål nr
7618-11

denne lider skada eller men. Uppgifterna om namnen på tingsrätterna omfattas därför inte heller på den här behandlade grunden av sekretess.

Av det anförda följer att överklagandet ska bifallas.

Mats Melin

Gustaf Sandström

Karin Almgren

Eskil Nord

Kristina Ståhl

Maria Andersson

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2012-09-19